

ומלאו לאדם אזהבים רבים כמ"ש רז"ל (ב"ב טו): או חנרל כחנרי דאזוב וכן אמרו (אבות פ"א מ"ו) קנה לך חנר על כן המנוה לשלות שמי מנות לרעהו הטוב להיות שמח ושש עמו על שמי תשועות אלו כנוכר ישמע חכם ויוסף לקח (משלי א ה):

ו**אם החזיק סעודתו בשל חבירו יצא**. צפרק קמא דמגילה (י): אצוי בר אצין ורב מנינא בר אצין מחלפי סעודתייהו (להדי ופירש שמי מנות לרעהו הטוב להיות שמח ושש עמו על שמי תשועות אלו ולהשאיר לעצמו ולפיכך שולחם כל אחד סעודתם זה לזה כדי

ו אם החזיק סעודתו בשל חבירו יצא. צפרק קמא דמגילה אצוי בר אצין ורב מנינא בר אצין מחלפי סעודתייהו (להדי ופירש רבינו דנפורים שעמדו צו עכשיו בשנה זו וזו היו מחליפין סעודתם זה שולח לזה סעודתו וזה שולח לזה סעודתו כדי לקיים משלות מנות ועשו כן לפי שלא היה ידם משגת כדי שיוכל לשלוח מנות לרעהו ולהשאיר גם לעצמו כראוי ועל כן היו צריכין להתליף סעודתן וכן

מנות לאדם אחד. ואם החליף סעודתו בשל חבירו יצא:

סימן תרצו

פרטי רמזי דינים המבוארים בזה הסימן

[א] דינו בעשיית מלאכה: [ג] דינו בהספד ותענית וצידוק הדין ואבילות: חתן ואבל אם ילכו לבית הכנסת:

א פורים מותר בעשיית מלאכה ובמקום שנהגו שלא לעשות אין עושין והעושה אינו רואה סימן

תרצו פרטי רמזי דינים המחודשים המבוארים בזה הסימן

[א] אפילו במקום שנהגו שלא לעשות

מלאכה לא נהגו אלא ביום מקרא מגילה לבד: [ח] מותר לישא אשה בפורים: [ז] פורים שחל להיות במוצאי שבת והאבל יושב בבית הכנסת בשבת במנחה:

א(א) פורים מותר בעשיית מלאכה וכו'. צפרק קמא דמגילה (ה): אמרינן דרבי נטע נטע נטע פורים ומתמיהין עליה דהא

חני רב יוסף שמחה ומשחה ויום טוב (אספר ט יט) [א] שמחה מלמד שאסורים בהספד משחה מלמד שאסור בתענית ויום טוב מלמד שאסור בעשיית מלאכה רבי בר ארביסקר הוה וכו' נטע בתמשה עשר נטע ומי שרי והא כתיב במגילת תענית (תענית יח): את יום ארבעה עשר ואת יום חמשה עשר יומי פוריא אינון דלא למיספד בהון ואמר רבא לא נכרכה אלא לאסור את של זה ואת של זה וזה הני מילי בהספד ובתענית אבל מלאכה יום אחד ומו לא אימי והא רב חזייה להבוא גברא דהוה קא שדי כימנא צפוריא ולטייה ולא זמח כימניה התם בר יומיה הוה רבה צריה דרבא אמר אפילו תימנא צומיה [הוה] הספד ותענית קבילו עלייה מלאכה לא קבילו עלייה דמתיקרא כתיב שמחה משחה ויום טוב ולצטקוף כתיב (שם כג) לעשות אוחס ימי משחה ושמחה ואילו יום טוב לא כתיב ולא רב מאי טעמא לטייה להבוא גברא משום (פסחים י): דצריס המותרים ואחרים נהגו בהם איסור הוה ובאתריה דרבי לא נהגו ואיצעית אימנא לעולם נהגו ורבי נטעיה של

פירשו הרמב"ם (פ"ב הט"ו) והר"ן ז"ל (ג: ד"ה גמ' מחני') אבל רש"י ז"ל כתב זה לשונו מחליפין סעודתייהו זה אוכל עם זה צפורים של שנה זו ובשניה סועד חבירו עמו עכ"ל ומשמע שרובה לומר שלא היו שולחין זה לזה ופשיטא שאין שנה שניה מועיל להוציא את חבירו ידי חובת משלוח מנות משנה שעברה אלא כך הוא הפירוש דכיון דטעם משלוח מנות הוא כדי שיהא שמח ושש עם אהביו ורעייו ולהשקין צנייהם אהבה ואחווה וריעות אס כן אס יסעוד אחד עם חבירו ורעהו הרי הם בשמחה ובעוה לב משחה יחד ופטורים הם מעשה מחיוב משלוח מנות והוא הדין בשנה שניה וכן בכל שנה ושנה אס יחזור ויסעוד אצלו כמו בשנה שעברה נמי יוצאין שניהם ידי חובתן אלא האמת אומר שהיו מחליפין בשנה שניה ועיקרו לא אחא אלא לאשמועינן האי דינא דבסועד אצל רעהו פטורין שניהם מחיוב משלוח מנות ולפי זה אין צריך לפרש כלל שהיו עניים אלא אפילו צעשירים כן הדין אלא שהמה היו אזהבים זה את זה צמר עח והסכימו טעוב ויפה להם לשבח אחים יחד בסעודת פורים בשמחה ובעוה לב משחה כברכת ה' אשר נתן להם כן נראה לי דעת רש"י ומקובל לע"ד משאר פירושים שנאמרו צו:

תרצו א פורים מותר בעשיית מלאכה וכו' עד אינו רואה

סימן ברכה י"ב. כן כתב הרמב"ם וכן פסק

(הסמ"ק) [הסמ"ג (ה' מגילה רנ ע"ג)] והבית ראה כדאיחא התם

שרב קלל אדם אחד שראוה שזרע פשתן צפורים ולא זמח הפשתן הוהו מפני שצאוחו מקום נהגו שלא לעשות מלאכה עכ"ל אלא דקשיא לי דמראיה זו משמע דמשמתינן ליה דהא רב לטייה להבוא גברא וכן כתב בהגהות מיימוניות (פ"ב אוח מ) בשם השאלמות (ויקהל ס' טו) עיי"ש ונראה ודאי דהא דקאמר דלטייה פירושו שקלל אותו וזה שלא יזמח מה שזרע אבל לאדם עצמו לא קלל והיינו הך דאינו רואה סימן צרכה לעולם דרנה לומר דנמלאכה זו אינו רואה סימן צרכה ולא הוה חמור קללה זו כשמחא שהוא שם מיחה וקללה של אדם עצמו ופדע דהא למאי דמשי רבא מלאכה לא קבילו עלייהו ורב דלטייה להבוא גברא דצריס המותרים ונהגו צו איסור הוה ואס כן אין כאן איסור מדברי סופרים כלל כי אס מנהג והשתא כל שכן הוה מערב שנת וערב יום טוב דאיסור מלאכה צדיהו מדברי סופרים הוה ואפילו הכי דייק תלמודא צפרק מקום שנהגו (פסחים י): סימן צרכה הוה דאינו רואה אבל שמומי לא משמתינן ליה כל שכן פורים דאין צו איסור מדברי סופרים דפשיטא דאין לשם עונש שמחא כי אס דאינו רואה סימן צרכה לכל היותר והיינו דלטייה: אך קשה למאי שהיה גורס הר"ם (בציאורו לסמ"ג ה' ערי פסחים ה) צאוחה הסוגיא דפרין תלמודא ולשמתייה מר שמומי כיון דלא זמח כימניה היינו שמחיה ונרין לומר דהרמב"ם והסמ"ג ורבינו לא היו גורסין כך אלא גורסין כגירסא שלנו. ועוד נלפע"ד אף לפי דרכי משה

שרב קלל אדם אחד שראוה שזרע פשתן צפורים ולא זמח הפשתן הוהו מפני שצאוחו מקום נהגו שלא לעשות מלאכה עכ"ל אלא דקשיא לי דמראיה זו משמע דמשמתינן ליה דהא רב לטייה להבוא גברא וכן כתב בהגהות מיימוניות (פ"ב אוח מ) בשם השאלמות (ויקהל ס' טו) עיי"ש ונראה ודאי דהא דקאמר דלטייה פירושו שקלל אותו וזה שלא יזמח מה שזרע אבל לאדם עצמו לא קלל והיינו הך דאינו רואה סימן צרכה לעולם דרנה לומר דנמלאכה זו אינו רואה סימן צרכה ולא הוה חמור קללה זו כשמחא שהוא שם מיחה וקללה של אדם עצמו ופדע דהא למאי דמשי רבא מלאכה לא קבילו עלייהו ורב דלטייה להבוא גברא דצריס המותרים ונהגו צו איסור הוה ואס כן אין כאן איסור מדברי סופרים כלל כי אס מנהג והשתא כל שכן הוה מערב שנת וערב יום טוב דאיסור מלאכה צדיהו מדברי סופרים הוה ואפילו הכי דייק תלמודא צפרק מקום שנהגו (פסחים י): סימן צרכה הוה דאינו רואה אבל שמומי לא משמתינן ליה כל שכן פורים דאין צו איסור מדברי סופרים דפשיטא דאין לשם עונש שמחא כי אס דאינו רואה סימן צרכה לכל היותר והיינו דלטייה: אך קשה למאי שהיה גורס הר"ם (בציאורו לסמ"ג ה' ערי פסחים ה) צאוחה הסוגיא דפרין תלמודא ולשמתייה מר שמומי כיון דלא זמח כימניה היינו שמחיה ונרין לומר דהרמב"ם והסמ"ג ורבינו לא היו גורסין כך אלא גורסין כגירסא שלנו. ועוד נלפע"ד אף לפי דרכי משה

(י) ואיני יודע מאי קשיא למר דאף אי סבירא ליה משלוח מנות איש לרעהו הוה דוקא ובעי שילוח ממש ולכן אם אוכל עם חבירו אינו יוצא מכל מקום אין זו קושיא דאפשר דרש"י סבירא ליה דמשלוח לאו דוקא אלא הוה הדין אם אוכל עם חבירו דמ"ש אם אוכל עמו בביתו או ששלחה אליו, ואי קשיא ליה דאם אחד היה אוכל עם חבירו בשנה זו אם כן השני לא היה מקיים משלוח מנות באותו פורים וכן השני בפורים הבא, אם כן מאי קאמר בסוף דבריו אם כן מאי אתא לאשמועינן דסגי אשמועינן דהאחד יוצא במה שחבירו אכל עמו ולכן אין [כדאי] לדחות דברי רש"י מכח קושייתו. כתב מהר"ל (הל' פורים

הגהות והערות

[תרצו א] בגמרא שלפנינו איתא פסוק יט, וברפ"ד כ"י איתא "משחה ושמחה" והוא פסוק כב אבל "ויום טוב" לא כתוב שם ומסקנת הגמרא מפסוק כב מובא להלן בבית יוסף:

וואיני יודע מאי קשיא למר דאף אי סבירא ליה משלוח מנות איש לרעהו הוה דוקא ובעי שילוח ממש ולכן אם אוכל עם חבירו אינו יוצא מכל מקום אין זו קושיא דאפשר דרש"י סבירא ליה דמשלוח לאו דוקא אלא הוה הדין אם אוכל עם חבירו דמ"ש אם אוכל עמו בביתו או ששלחה אליו, ואי קשיא ליה דאם אחד היה אוכל עם חבירו בשנה זו אם כן השני לא היה מקיים משלוח מנות באותו פורים וכן השני בפורים הבא, אם כן מאי קאמר בסוף דבריו אם כן מאי אתא לאשמועינן דסגי אשמועינן דהאחד יוצא במה שחבירו אכל עמו ולכן אין [כדאי] לדחות דברי רש"י מכח קושייתו. כתב מהר"ל (הל' פורים

שסעד אצל חבריו שלח מנות לצאת ידי חובה, רק דקמ"ל דזה שחבירו סעד אצלו יצא במה שהאכיל לחבירו, אף שהתנה שחבירו יחזור ויאכיל אותו לשנה הבאה עיי"ש. והמג"א רוצה לפטור גם את זה שסעד אצל חבריו לפי שסמוך על שלחן אחר ולא הכין לו כלום.

וראיתי להפר"ח שכתב וז"ל ול"ג שכוונת רש"י ז"ל לאשמעיןן שאותו ששולח הסעודה היה מופטר מלשלוח מנות אף על פי שהיה הולך ואוכל שם עם חבריו, אבל חבריו ודאי דלא מיפטר בהכי עכ"ל. הנה הוא מפרש להיפך מדברי הד"מ דלדעת הד"מ המאכיל יצא ולא האוכל, ולדברי הפר"ח הוא להיפך. ובדרך הפר"ח דרך גם כן הלח"מ, אלא שהוא ז"ל כתב וז"ל ול"ג לתרץ דהיו עושים כך זה היה נותן סעודתו לחבירו במתנה בשנה זו, ואחר שהיה שלו אז חבריו כשהיה נותן לו מאותה סעודה והיה סועד עמו, נמצא שגם הוא נותן לו מאותה סעודה והיה סועד עמו, נמצא שגם הוא נותן לו כיון שכבר היתה קנויה לו במתנה והרי נתן מהנתון לו עכ"ל. אולם אני תמה על דברי שניהם כי אין דבריהם עולה יפה במשמעות לשונו של רש"י ז"ל כי מפשטות דבריו נראה שלא שלח שום אחד לחבירו כלל הסעודה שלו, רק שהלך לסעוד עם חבריו על שלחנו וזהו ברור ופשוט בכוונת רש"י ז"ל כמו שיראה המעיין בעין יפה.

והיותו מתקבל בעיני לפירוש רש"י ז"ל מה שמצאתי בהגהות האלפסי לתרץ קושיית הב"י והוא דקמ"ל בזה שהיו עושים כן לשמחה יתירה בסעודת מרעים ולא לשמוח כל אחד בביתו לבדו כי אין בזה כל כך שמחה, וכמו שפירש רש"י ז"ל בפירוש מגילת אסתר בפסוק משפחה ומשפחה הנאמר שם. אלו דבריו. וזהו נכון אצלי יותר מכל מה שנאמר בו, ולפי זה אין זה ענין כלל ומשלוח מנות,

גם דברי ריטב"א הללו לא שזפתם עינו של הפרמ"ג, שמצאתי לו ז"ל בסי' הנ"ל במשבצות אות א' כתב ולא מצאתי כעת כמה יהיה שיעור המתנות עכ"ל), וכן משמע לי מדברי הר"ן ז"ל שכתב הטעם דבמנות בעינן שתי מנות לאיש אחד ובמתנות לאביונים סגי במתנה אחת לכל אביון, משום דמשלוח מנות הוא לעשירים ואין מנה אחת נחשבת בעיניהם, מה שאין כן לאביונים די לכל אחד במתנה אחת שהיא נחשבת בעיניהם כדבר גדול עכת"ד. והנה מה"ט גופיה נראה גם כן דבמשלוח מנות בעינן מנה יפה וחשובה כדברי הריטב"א ז"ל ודלא כמ"ש המהרש"א ז"ל.

שם בגמ' מחלפי סעודתייהו להדדי. ופירש"י זה אוכל עם זה בפורים של שנה זו כו'. והקשה הב"י בס"ס תרצ"ה דאם כן לא היו מקיימים משלוח מנות איש לרעהו, וא"ת שהיו שולחים מנות איש לרעהו, אם כן מאי אתא לאשמעיןן. עכ"ד. והד"מ השיב דקמ"ל בזה דלא בעינן שילוח ממש אלא גם במה שמאכיל את חבריו על שלחנו יוצא בזה גם כן ידי חובת משלוח מנות, דמה לי אם שלח לו לביתו או שחבירו בא אצלו ונתן לו על שלחנו. אלה תורף דבריו. ונ"ל לדעתו דזה שאכל בבית חבריו באמת היה שולח מנות לצאת ידי חובתו וזהו פשוט. אמנם ראיתי להב"ח ז"ל שמפרש דכיון דטעמא דמשלוח מנות הוא כדי שיהא שמח ושש עם אוהביו וריעיו ולהשכין ביניהם אהבה ואחוה וריעות, אם כן אם יסעוד אחד עם חבריו ורעהו הרי הם בשמחה ובטוב לב משתה יחד, ופטורים הם מעתה מחיוב משלוח מנות כו' עכ"ד.

ולענין דקשה הדבר לאומרו עד שאני מתפלא על פה קדוש יאמר דבר זה להמציא מלבו טעם על מצות משלוח מנות ולפטרו ממצוה זו במקום שאין טעם זה נוהג. חלילה לקדוש ישראל כמוהו מלחשוב כזאת. והט"ז בס"ס הנ"ל דרך בדרך הד"מ דבאמת זה

שום מכיר, גם אדרעס לא ידעתי, ע"כ מידכם יהיה זאת לכם וגם ה' יתן הטוב וארשינו יתנו יכולה:

על דברת הפרי חדש א"ח סי' תרצ"ה שפקפק על הרמ"א שפסק בהגה"ה [ס"ד] שאם שלח מנות לריעו ולא אבה לקבל כי מחל לו יצא ידי חובתו, וכתב הפר"ח לא ידעתי מניין לו זה. הנה בס' קרבן נתנאל פ"ק דמגלה [סי' ז' אות ט'] השיב על פר"ח מש"ס נדרים ס"ג ע"ב דיכול להתיר נדרו שלא עפ"י חכם לומר הריני כאילו התקבלתי ע"ש, וה"נ דכוותי, וצדקו דברי רמ"א. ואני אומר לא עיין הגאון במ"ש הר"ן בשם הירושלמי שם כ"ד ע"א דמיירי בסתם ופליגי ר"מ ורבנן אי כוונת הנותן לכבוד עצמו או לכבוד המקבל, אבל אי כוונת הנותן לכבוד עצמו לא מהני באומרו הריני כאלו התקבלתי, וא"כ יפה כתב פרי חדש מנ"ל לרמ"א דכוונת מתקני משלוח מנות היינו מרדכי ובית דינו אי הי' לצורך המשלח או לצורך מי שנשלח לו. והנה ראיתי בזה ב' טעמים, בתה"ד [סי' קי"א] כתב כדי שיהיה הרוחה לבעלי שמחות, אולי לא יספיק לו סעודתו הרי חברו מסייעו עיי"ש, וי"ל אפילו אית לי טובא מ"מ תיקנו כך שלא לבייש מי שאין לו כבסוף מס' תענית [כ"ו ע"ב], וא"כ כשם שאם באמת אין לו די ספוקו אין במחילתו כלום אלא אפי' אית לי מ"מ לא ימחול משום שלא לבייש, אך בס' מנות הלוי א) כתב בשם ראשית ג) להרבות השלום והריעות, היפך מרגילתו של הצר שאמר מפוזר ומפורד, פי' במקום שראוי להיות עם א' הנם מפוזרים ומפורדים במתלוקת, לכן תקנו משלוח מנות, א"כ י"ל כיון ששלח והראה חבתו אעפ"י שזה מוחל לו כבר יצא ידי חובתו, ויפה כתב פר"ח מנ"ל למהר"י ברי"ן ולרמ"א שכ' משמו להכריע בזה:

והנה עוד כתב רמ"א אשה חייבת בשלוח מנות כאיש, וגם ע"ז כתב פר"ח ומהריק"ש מנ"ל האי הא כתיב איש אל רעהו ולא אשה. בתש"ו שבות יעקב [ח"א סי' מ"א] כתב כדאמרינן בקידושין [ל' ע"ב] איש אמו ואביו תיראו כשהוא אומר תיראו הרי שניהם אמורים ומ"ט נאמר איש שהאיש סיפק בידו לעשות ולא האשה, וא"כ הכי נמי הא כתיב קימו וקבלו לשון רבים אחד האיש וא' האשה, ולמה נאמר איש אל רעהו שהאיש סיפק בידו. והנה מ"ש

ולבסוף הוקפה לדירה, משא"כ בתי ערי חומה, וכהאי גוונא קיי"ל אעפ"י שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן ואז היה למבצר והוקפה ולבסוף ישבה כנ"ל: **והשתא** מיושב קושית טורי אבן הנ"ל, דאי לאו דגלי קרא בית מושב עיר חומה דבעי' הוקף ולבסוף ישב, לא היה עולה על הדעת ללמד מגזירה שוה דחומה חומה ולא שהקיפוהו גוים קודם לכן, דמה סברא הוא זה שיהיה קפידא, ואם נאמר גזירת הכתוב הוא, א"כ הכי נמי נימא דבעינן שתהיה דוקא חומה גבוהה דלתים ובריח כי התם, אבל השתא דגלי קרא למעט ישב ולבסוף הוקף, וע"כ היינו טעמא משום דחומה כזו אינה אלא לנוי ולא למבצר משגב ולא נעשה בו נס לישראל, א"כ מזה הטעם בעצמו יש לנו סברא נכונה לחלק בין הקיפוהו גוים קודם או אח"כ כנ"ל ומשו"ה ילפינן זה בגז"ש חומה חומה, ולק"מ קושית טורי אבן הנ"ל:

ובזה הבנתי ג"כ מ"ט תלו קריאת המגלה במוקף חומה מימות יהושע בן נון, וכתב הר"ן דיש מפרשים משום שלא היה הנס גדול כ"כ מפני ישראלים דשם נשגבים בחומותיהם, והקשה על זה אדרבא הרי היו דרים עם הגוים בתוך העיר ע"ש, ומפני זה העלה שאדרבא יום ט"ו הוא יותר יקר ונכבד ע"ש. ולפי הנ"ל יתכן שהרי ביום המלחמה כתיב [אסתר ט' ב'] ואיש לא עמד בפניהם, וא"כ הגוים הדרים בפרזים אין חדוש כ"כ במה שלא עמדו בפניהם, אבל אותם שהיו יכולים להשגב במבצר משגב חומותיהם ואפ"ה לא עצרו חיל, לזה היה צריך נס יותר גדול וק"ל:

כתבתי פה מ"ד נגהי ליום ב' תענית אסתר תקס"ו לפ"ק:

משה"ק סופר מפפד"מ

תשובה קצו

שיל"ת, פ"ב יום א' ז' אדר תקצ"א לפ"ק. שלום וכ"ט ושמחת פורים לה"ה ידידי ורב חביבי תלמידי הרבני המופלג מו"ה אליעזר נ"י ולחתנו ה"ה הרב המופלא החרוץ ושנון מו"ה משה ליב נ"י: **לעשות** רצונם חפצתי והנה היא לוטה פה, כי לא ידעתי מקום לשלוח לשם כי אין לי שם

כשבת אין היכר, עיין מג"א ס"י תרפ"ח. והנה בחולין קי"א ע"א מי עדיפת לן מינה דכתיב וקראת לשבת עונג, משמע סעודה לכבוד תלמיד חכם הוה כעין סעודת שבת, ולא ניכר שהיא לכבוד פורים ולירושלמי הנ"ל אסור, ובפרט ר' זירא דכד הוה מזמני ל"י לא אזיל רק משום אתיקורי הוא דמיקרי ביה [חולין מ"ד סע"ב] ועבדי טובא לכבודו בכל הזמנים וא"כ אין סעודת פורים ניכר וקשה איך עבדי ר' זירא ורבה סעודת פורים בהדדי. וי"ל דס"ל דלא כהירושלמי, דשפיר יש היכר כיון שמשנה בחיוב בסומי מה שאינו בשאר שבת וי"ט ואיתא היכרא משו"ה עבדי בהדדי (כמו שכתב הלבוש לענין נשואין בפורים דלא כמג"א ס"י תרצ"ו). ולפי"ז לק"מ קושית פרי חדש, דלשתא כי הוה הדר ובעי למיעבד סעודת פורים בהדדי אמר ר' זירא ממה נפשך, אי לא תתבסס וליכא שינוי בגוף הסעודה א"כ איך יוצאים ידי חובת סעודת פורים, ואי תתבסס לאו בכל שעתא מתרחיש ניסא, ולק"מ קושית פר"ח:

אדרבא לפ"ז יש להביא ראיה לרבינו אפרים, דאיך עלה על דעת ר' זירא ששום אדם לא יאכל סעודת פורים עם בני ביתו מפני הסכנה אלא יתבודד בחדרי חדרים, אלא ע"כ מאותה שעה נתבטלה מצוה דבסומי בפוריא ורק להזמין תלמיד חכם אצלו אינו נכון, משום שאינו ניכר וכנ"ל:

וי"ש לדחוק ולומר שאין חשש סכנה עם בני ביתו דלבו גס בהם וגייסי אהדדי, רק רעים אחרים המרבים התעוררות ושמחה איכא סכנה. והנה פ"ק דמגילה [ג' ע"א] אמרינן משפחה ומשפחה לאתויי משפחות כהונה ולוים שמבטלים עבודתן וכו', והנה רש"י כפי' מגלה [ט' - כ"ח] כתב ע"ד פשוט שיתאספו משפחות וישמחו בפורים, וא"כ קשה מנ"ל לש"ס ללמוד מזה דמבטלים עבודתן הא אפשר לפרש כפשוטו, אלא ע"כ ס"ל לש"ס כיון דמצוה לבסומי אין נכון להתאסף משפחות משפחות אלא כל אחד עם בני ביתו:

ובמקום אחר [עיין לעיל סוסי' קפ"ה ד"ה הר"ן] כתבתי, דבמס' שבת פרק מי שהחשיך [קנ"ו ע"א] א"ל רבה אנא במזל מאדים ואיניני לא מוהל ולא טבח ולא אומן וא"ל אביי מר נמי עניש וקטיל ע"ש, ואי הא מימרא דאביי הוה בתר עובדא

קימו וקבלו הוא לשון רבים לא נ"ל, דהאי איהודים קאי שכלל היהודים קבלו לעשות אשר החלו ובכלל זה משלוח מנות איש (ולאשה) [ו ל א אשה] אבל לא היה צריך לזה דבלא"ה יפה כתב קרבן נתנאל דהשוה אשה לאיש במצות פורים שהן היו באותו הנס ורק איש כתיב ולזה י"ל אשה אין סיפוק בידה לעשות. אך בס' ברכי יוסף [סי' תרצ"ה אות ח'] הקשה ע"ז דתוספות פ"ק דקידושין [כתבו] אע"ג דמן התורה מעשי ידיה לעצמה ושפיר סיפק בידה, מ"מ לא שכיחא אצל אביה אלא אצל בעלה, וזה לא שייך הכא גבי משלוח מנות ע"ש, ולכאורה קושיא גדולה היא. אלא י"ל מטעם אחר, כיון שמונות אשה על בעלה מן התורה להרמב"ם [ה' אישות פי"ב ה"ב] ועיין רמב"ן פ' משפטים [כ"א - ט'], נמצא לפ"ז היא סמוכה על שולחן אחרים מסתמא ומשו"ה כתיב איש, אבל אם אינה סמוכה כגון אלמנה חייבת כנ"ל. אך זה תליא בספיקא דמג"א [שם ס"ק י"ב], ותליא בפירוש הש"ס [מגילה ד' ע"ב]. דמיחלפי סעודת פורים אי טעמא משום דכל הסומך על שולחן אחרים פטור משלוח מנות, ונ"ל דתליא בהנ"ל, אי הטעם למלאות חסרון סעודתו של חברו, כיון שהוא עצמו סמוך על שולחן אחרים פטור מזה, ואי טעמא משום אהבת רעים, גם הסמוך על שולחן אחר חייב:

אלא לפ"ז סתר רמ"א עצמו, דמה שמחייב אשה ע"כ ס"ל הסומך על שולחן אחרים פטור דהטעם משום למלאות חסרון סעודתו של חברו, וא"כ איך פסק אם מחל לו פטור הא לזה הטעם לא מהני מחילה ונמצא מזכה שטרא לבי תרי:

ואידי דאיירי, התם בפרי חדש הקשה על רבינו אפרים שבהר"ה פ"ק דמגילה א דמייתי לפסק האי דחייב אינש לבסומי וכו', דכיון דאירע סכנה קם רבה שחטי' נתבטל הדבר, והקשה פר"ח א"כ לשתא כדאמר רבה לר' זירא תא נעביד סעודת פורים בהדדי מ"ט אמר לאו כל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא, הא מעובדא דאשתקד נתבטל הך דחייב לבסומי ולא יתבסס ולא יסתכן ע"ש:

ולכאורה י"ל דבירושלמי [פ"א ה"ד] איתא, סעודת פורים בשבת מאחרים אחר שבת, דימי פורים צריכים שיהי' ניכר שעושה לשם פורים משא"כ